

الله أكبر

«الهِىَ بِالحَسَنِ عَجَلْ لَوَلِيكَ الفَرَجَ»

قال الله الحكيم ﷻ

نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ أَحْسَنَ الْقَصَصِ بِمَا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ هَذَا الْقُرْآنَ

وَإِنْ كُنْتَ مِنْ قَبْلِهِ لَمَنَّ الْغَافِلِينَ

ما با این قرآن بهترین خبرها را برای تو بازگو می کنیم
گر چه پیش از این از بی خبران بوده ای.

سوره مبارکه یوسف، آیه ۳

یا صاحب الزمان ﷻ

همان که وعده دیدار می دهد ما را

خبر ز غربت دلدار می دهد ما را

که گریه های تو آزار می دهد ما را

شرید بودنش اخطار می دهد ما را

همان که وعده دیدار می دهد ما را

همیشه حاجت بسیار می دهد ما را

وصیتی که پدر سوی دلبرش دارد

شبیهِ اهل مدینه است حرف این مردم

و نیست بی جهت این گریه های او با چاه

که مثل فاطمه بیرون شهر گریه کند

علی رفیعی « حبیب »

تحلیله نو

از زندگانے یکے از اصحاب سیدالشهداء علیہ السلام

وہب

علی یار نے

نگارش:

علی رفیعی دولت آبادی

سرشناسه: رفیعی دولت آبادی، علی، ۱۳۷۰ -
عنوان و نام پدیدآور: تحلیلی نواز زندگانی یکی از اصحاب سیدالشهداء علیه السلام وهب علوی یا
نصرانی/۹/ نگارش علی رفیعی دولت آبادی.
مشخصات نشر: قم: انتشارات مشهور، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری: ۱۲۸ ص. ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۳۸۵۹۶-۳

وضعیت فهرست نویسی: فیا
موضوع: وهب بن عبدالله کلی
موضوع: حسین بن علی علیه السلام امام سوم، ۴ - ۶۱ ق -- اصحاب
موضوع: Companions -- ۶۸۰ - ۶۲۵, Imam III, Hosayn ibn Ali
موضوع: واقعه کربلا، ۶۱ ق -- شهیدان
موضوع: Martyrs -- ۶۸۰, Karbala, Battle of, Karbala, Iraq
رده بندی کنگره: BP۴۲/۴
رده بندی دیویی: ۲۹۷/۹۵۳۷
شماره کتابشناسی ملی: ۷۲۹۲۰۱۲

انتشارات مشهور

تحلیلی نواز زندگانی یکی از

اصحاب سید الشهداء علیه السلام

«وهب»

علوی یا نصرانی؟

علی رفیعی

مؤلف:

مشهور

ناشر:

۱۰۰۰

شمارگان:

اول ۱۳۹۹

نوبت چاپ:

ولی عصر علیه السلام

چاپ:

۹۷۸ - ۹۶۴ - ۵۳۸ - ۵۹۶ - ۳

شابک:

۲۰/۰۰۰ تومان

قیمت:

انتشارات مشهور

قم/ مجاور حرم مطهر/ مجتمع فرهنگی تجاری قدس/ طبقه پایین/ پلاک ۵

تلفن: ۳۷۷۴۷۴۶۲ - ۰۲۵ / ۰۹۱۹۵۴۱۰۰۸۵

«فهرست مطالب»

پیشگفتار.....	۷
مقدمه.....	۹

فصل اول:

گلامی پیرامونِ اصحابِ سید الشهداء علیهم السلام

سابقین در ایمان.....	۱۵
صادقین در ایمان.....	۱۵
کملین در ایمان.....	۱۶

فصل دوم:

عبدالله بن عمیر کلبی رضی الله عنه

معرفی عبدالله بن عمیر کلبی رضی الله عنه	۲۹
انتخاب عبدالله بن عمیر رضی الله عنه	۳۴
مبارزه عبدالله بن عمیر رضی الله عنه	۳۸
شهادت عبدالله بن عمیر کلبی رضی الله عنه	۴۴

فصل سوم:

منشأ نام وهب در منابع و مقاتل نخستین

مقتل ابومخنف متوفای ۱۵۷ هـ ق.....	۵۱
اشکالات نسخه‌های خطی مقتل منسوب به ابومخنف.....	۵۵
۱) بررسی اسناد مقتل ابومخنف.....	۵۵
۲) نقل از محمد بن سائب.....	۵۵
۳) نقل از کلینی.....	۵۶
۴) اشتباه در نقل.....	۵۶
۵) تناقض گویی.....	۵۷
۶) ملحق شدن حرین یزید ریاحی رضی الله عنه به لشکر سیدالشهداء علیه السلام	۵۷
۷) ضبط نام دشمن به جای شهید.....	۵۸
۸) بازگشت سیدالشهداء علیه السلام به مدینه.....	۵۹

۶۰.....	۹) شہادت حضرت ابوالفضل (ع)
۶۳.....	الفتوح ابن اعثم کوفی متوفای ۳۱۴ ھ ق
۶۷.....	امالی شیخ صدوق (ع) متوفای ۳۸۱ ھ ق
۶۹.....	اشکالات وارد بر روایت امالی صدوق (ع)
۶۹.....	بررسی سندی
۷۰.....	بررسی متن روایت
۷۷.....	لہوف سیدبن طاووس (ع) متوفای ۶۶۴ ق
۸۱.....	مقاتل قرن ششم

فصلِ چہارم:
 برّسی تطوّر تاریخی در پیدایش نام وَہب
 در کُتبِ تاریخ و مقاتل و دلائل آن

۸۸.....	دلیل اول
۹۱.....	دلیل دوم
۹۲.....	دلیل سوم
۱۰۱.....	دلیل چہارم
۱۰۲.....	دلیل پنجم
۱۰۳.....	جواب اول
۱۰۴.....	جواب دوم
۱۰۶.....	جواب سوم
۱۱۳.....	جواب چہارم
۱۱۴.....	جواب پنجم
۱۱۵.....	جواب ششم
۱۱۵.....	جواب ہفتم
۱۱۶.....	جواب ہشتم
۱۱۶.....	جواب نہم
۱۱۷.....	جواب دہم
۱۲۰.....	نصرانی بودن وہب
۱۲۲.....	منابع

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على محمد سيد الأولين و الآخرين و
على وصيه امير المؤمنين و على آله المعصومين و اللعن على اعدائهم و منكرى
فضائلهم اجمعين

پیشگفتار

ضرورت بحث و تحلیل عاشورا و شخصیت‌های این واقعه، مخصوصاً
شهدایی که در رکاب سیدالشهداء^{علیه السلام} به شهادت رسیدند بسیار مهم و حیاتی
است. جدای از مباحث علمی و تاریخی، یکی از وجوه اهمیت این
موضوع با توجه به تاثیر عمیق واقعه عاشورا بر عقائد و رفتار شیعیان، از
آن جهت است که سیره و زندگانی شهدای کربلا می‌تواند سرمشق بزرگی
برای پیروان و منتظران مکتب مهدوی باشد؛ و واضح است که بدون
معرفت و شناخت صحیح از این شهداء و ویژگی‌های آنها نمی‌توان
سرمشق صحیحی از آنها و از واقعه عاشورا گرفت. نخستین ویژگی
مشترک عاشورائیان با مهدی باوران معرفت، شناخت و بصیرت است، و
ضرورت شناخت و معرفت به سرگذشت اصحاب سیدالشهداء^{علیه السلام} از آن
جهت ضروری است که ظهور حضرت مهدی^{علیه السلام} نیز وابسته به یاورانی
پاک، بامعرفت و خالص است، زیرا امام‌زمان^{علیه السلام} نیز بدون یار قیام
نمی‌کنند. در این بین شناخت صحیح از سرگذشت شهدای کربلا می‌تواند
در تهذیب و تربیت شیعیان برای زمینه سازی ظهور، نقش بسیار مهمی
داشته باشد؛ زیرا اخلاص، فداکاری و وفاداری اصحاب آن حضرت نتیجه
خودسازی و معرفت به امام زمان‌شان بود، ویژگی‌ای که برای پیروان
مهدویت و منتظران ظهور بسیار مورد توجه و مهم است.

متأسفانه باید گفت که طی سال‌ها که از واقعه کربلا گذشته است، اصحاب سیدالشهداء (ع) را با عدم معرفت صحیح و با کوتاه‌نظری مورد قضاوت قرار داده‌ایم و هیچ‌گاه آنها را آن‌گونه که شایسته است معرفی ننموده‌ایم. آفت این عدم شناخت و قضاوت‌های ناشایست، وابستگی به متون و عبارات تاریخی است بدون ملاک قرار دادن روایاتی که منزلت و شأنیت والا و دست نیافتنی این اصحاب را برای ما تبیین نموده‌اند؛ یعنی در واقع در معرفی شخصیت شهدای کربلا علاوه بر عبارات تاریخی از روایات هم استفاده نموده‌ایم، ولی روایت محور نبوده‌ایم که همین امر باعث شده است عبارات تاریخی که مربوط به اصحاب است به درستی و با دقت مورد بررسی قرار نگیرند. لذا ضرورت بازنگری در تاریخ عاشورا مخصوصاً اصحاب سیدالشهداء (ع) امری غیر قابل انکار است.

در این نوشتار علاوه بر اشاره‌ای کوتاه به شأن و منزلت شهدای کربلا از دید روایات حضرات معصومین (ع)، با بررسی و مقایسه منابع تاریخی معتبر و متقدم با منابع و مقاتلی که بعد از آنها نوشته شده است سعی شده تا در جهت تبیین و تشخیص تطورات و تحریفات تاریخی عاشورا درباره یکی از شهدای کربلا قدمی برداشته شود.

مقدمه

بی‌گمان از مهم‌ترین دغدغه‌های یک ملت می‌تواند تاریخ آن ملت باشد، و لذا یکی از مهم‌ترین مکتوبات بشری کتب تاریخی است که بیان‌کننده سرگذشت ملت‌ها و آیین‌هاست. تاریخی که می‌تواند با وقایعی که در دل خود دارد پشتوانه مهمی برای مردم و آرمان‌های آنها باشد و به داشته‌های مقدس مردم هویت ببخشد و باعث سربلندی آنها و سرشکستگی مخالفان و معاندان‌شان در عرصه‌های دینی، فرهنگی و... شود. گاهی این وقایع تاریخی آنقدر مقدس و مهم هستند که گذشت روزها، ماه‌ها و سال‌ها نمی‌تواند بر آن سایه بیاندازد و مردم را از آنها جدا نماید.

یکی از موضوعات مهم تاریخ برای مسلمانان و شیعیان، تاریخ اسلام است که حامل جریانات و وقایعی است که بیان‌کننده راه پرفراز و نشیب آخرین فرستاده الهی و اوصیاء ایشان است. تاریخی که می‌تواند تعیین‌کننده مرز میان نور و ظلمت، دوست و دشمن، واقعیت و خرافات و تهمت‌ها و واقعیات باشد. در این بین اما از زمان صدر اسلام تاکنون هیچ واقعه‌ای مانند واقعه عاشورا نتوانسته قلم مورخین، شعرا و نویسندگان را به تسخیر خود درآورد. به گونه‌ای که به جرأت می‌توان

گفت واقعه عاشورا از پر حجم ترین مکتوبات تاریخ اسلام است به گونه‌ای که کمتر مورخ، نویسنده و شاعری را می‌توان یافت که به آن نپرداخته باشد. تاریخی که اهمیت مطالعه آن برای مسلمانان و شیعیان امری غیر قابل انکار است؛ ولی در عین حال نیز به علت تعدد آراء و کثرت قول‌های متعدد و حتی بعضاً ضد و نقیض مطالعه این تاریخ را با دشواری و مشکل روبرو کرده است؛ تاریخی که در طول سال‌ها از تحریف، تصحیف و دخالت افراد ناوارد و بعضاً افراد مغرض و سودجو مصون نمانده است به گونه‌ای که این آفات باعث شده است خواننده از درک صحیح تاریخ کربلا بازماند. مخصوصاً آنکه بسیاری از این تاریخ که به دست ما رسیده است توسط افرادی نوشته شده که از لحاظ دینی و اعتقادی در جبهه مقابل اهل بیت (ع) بوده‌اند، لذا تحلیلی دقیق و تتبعی عمیق را می‌طلبد. حتی موضوعات و مطالبی که بعضاً به دلیل کثرت استعمال و کتابت آنها را مسلم می‌دانیم نیز از این قاعده مستثنی نیستند.

متأسفانه بر اثر این تصور غلط که تحلیل و تبیین تاریخ کربلا و عاشورا به قداست آن ضربه می‌زند، باعث شده است که پس از گذشت قرن‌ها این واقعه آنگونه که شایسته است مورد تحلیل و بررسی واقع نشود؛ با وجودی که نکات و موضوعات مهم مبهمی در آن وجود دارد. یکی از مهم‌ترین موضوعات این واقعه بررسی سرگذشت شهادتی است که در رکاب سیدالشهداء (ع) به شهادت رسیدند.

از سوی دیگر در لابه‌لای تحلیل‌ها و بررسی‌هایی که از واقعه عاشورا مخصوصاً شهدای کربلا صورت گرفته است، جای خالی روایات و مباحث روائی به عنوان بهترین ملاک و میزان، در تعیین صحت و سقم عبارات تاریخی کاملاً حس می‌شود. این در حالی است که باید عبارات تاریخ اسلام مخصوصاً آنچه مربوط به حضرات اهل بیت (ع) می‌شود را از لحاظ اعتقادی و محتوایی با روایات ایشان بسنجیم؛ که مسلماً این روش راهگشاست و باعث می‌شود که با بینشی جدید و صحیح، تاریخ اسلام

را ورق بزیم. ما در کتاب «زهیر بن القین علوی یا عثمانی؟» سعی کردیم زندگانی این صحابی گرانقدر سیدالشهداء علیه السلام را مورد بررسی قرار دهیم و ثابت کنیم که مخالف آنچه تاکنون خوانده‌ایم و شنیده‌ایم او هرگز عثمانی نبوده است؛ بلکه از مقربین درگاه الهی و از مقربین اصحاب سیدالشهداء علیه السلام بوده است. برای اثبات این موضوع از سویی با متون تاریخی برمی‌خوریم که او را ظاهراً عثمانی معرفی می‌کنند که بسیاری از محققین و وعاظ نیز طبق این ظواهر تاریخی حکم به عثمانی بودن او نموده‌اند ولی از سوی دیگر طبق قول متون تاریخی، سیدالشهداء علیه السلام او را فرمانده سپاه خود قرار دادند و این در حالی است که پدر بزرگوارشان امیرالمومنین علیه السلام در فرازی از عهد نامه خود به مالک اشتر فرمودند:

«قَوْلٌ مِنْ جُنُودِكَ أَنْصَحَهُمْ فِي نَفْسِكَ لِلَّهِ وَ لِرَسُولِهِ وَ لِأَمَامِكَ، وَ أَنْقَاهُمْ حَيًّا، وَ أَفْضَلَهُمْ حِلْمًا وَ أَجْمَعَهُمْ عِلْمًا...»^۱.

ای مالک، برای فرماندهی سپاه کسی را انتخاب کن که از همه برای خدا و رسول او دلسوزتر باشد، و دامنش از همه پاک‌تر باشد و خردمندترین و صبورترین افراد قشون، و در علم و سیاست سرآمد اقران باشد.

حال ما با بی توجهی و غفلت از کلام و سیره اهل بیت علیهم السلام عثمانی بودن او را از متون تاریخی فریاد زده‌ایم در حالی که با توجه به قول امیرالمومنین علیه السلام می‌توان گفت سیدالشهداء علیه السلام با فرمانده قرار دادن زهیر بن قین علیه السلام، نشانه‌ای را برای اهل فهم قرار دادند تا مبدا شخصیت این صحابی عظیم‌الشان در لابه‌لای عبارات و برداشت‌های غلط تاریخی خدشه‌دار گردد. این نمونه‌ای است از غفلت برخی نسبت به روایاتی که جایگاه ویژه و بی‌نظیری از شخصیت شهدای کربلا ترسیم نموده‌اند، که با این غفلت و تنها با تکیه بر عبارات تاریخی و با ملاک قرار دادن آنها به جای روایات اهل بیت علیهم السلام شهدای کربلا را قضاوت نموده‌اند. در نوشته حاضر سعی شده است ضمن معرفی شهدای کربلا از

دید روایات و مقام والای آنها، شخصیت «وہب» و وقایعی کہ برای وی نقل شدہ است را مورد تحلیل و تحقیق قرار دہیم و از آن جہت کہ وقایع مربوط بہ او با نام و نسب و سرگذشت عبداللہ بن عمیر کلبیؓ گرہ خورده است، در این نوشتار ضمن معرفی وی بہ بررسی شخصیت وہب خواہیم پرداخت.

امید است کہ با عنایت امام زمانؑ و در سایہ سار کرامت بی کران حضرت معصومہؑ این خدمت ناچیز مورد قبول آستان سیدالشہداءؑ قرار گیرد.

اللہمَّ صَلِّ عَلٰی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ عَجِّلْ فَرَجَهُم

علی رفیعی دولت آبادی

قم المقدسہ

۳۰ ربیع الثانی ۱۴۴۱ هـ ق

www.Ketaboo.com